

การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

THE DEVELOPMENT OF ESSAY WRITING SKILLS
BY USING MIND MAP FOR MATTHAYOM II STUDENTS

ผู้วิจัย: ถ้ายง เกรือคำ

อาจารย์ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร. อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ (1) พัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 40 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย (1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 เป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือกจำนวน 20 ข้อ ฉบับที่ 2 เป็นอัตนัย 1 ข้อ คือให้นักเรียนเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด 1 เรื่อง (2) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ท32101 เรื่อง การเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 8 แผน เวลาเรียน 15 ชั่วโมง (3) แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด จำนวน 8 ชุด (4) แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียน จำนวน 15 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบสมมติฐาน t-test

ผลที่คาดว่าจะได้รับ คือได้แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคมได้พัฒนาทักษะการเขียนเรียงความด้วยแบบฝึกทักษะ

การเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด และเป็นแนวทางในการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความในระดับอื่นๆ ต่อไป

คำสำคัญ : แบบฝึกทักษะ, การเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด

ABSTRACT

The purposes of this research were : 1) to develop essay writing skill exercises by using mind map for Matthayomsuksa Two students with effectiveness criteria of 80/80 ; (2) to compare student's essay writing skill achievement scores before and after using essay writing skills using mind map for Matthayomsuksa Two students; and 3) to study students' satisfaction towards essay writing skill exercises by using mind map for Matthayomsuksa Two students. The subjects were 40 Matthayomsuksa Two students in the second semester of Academic year 2006, Nonjaroen Pittayakom school, Bankruat district, Buriram province under the Office of Buriram Educational Service Area 2.

The research instruments consisted of : 1) an objective achievement test with 20 items and a subjective achievement test with 1 item on an essay writing skills using mind map; 2) an - eight lesson plan used along with the essay witting skill exercises by using mind map ; 3) an-eight essay witting skill exercises by using mind map ; and 4) a questionnaire with 15 items concerning with essay writing skill exercises using mind map.

The collected data were analyzed by means, percentage, standard deviation, and t-test using SPSS for Windows.

The expected results are that: 1) the essay writing skill exercises by using mind map for Matthayomsuksa Two students with effectiveness criteria of 80/80 will be developed; 2) Matthayomsuksa Two students at Nonjaroen Pittayakom school have a chance to develop their essay writing skill exercises by using mind map; and 3) the developed essay writing skill exercises by using mind map will be useful for developing the essay writing skill exercises for other levels.

Keyword(s): skill exercises, essay writing by using mind map

บทนำ

ภาษามีความเกี่ยวข้องกับมนุษย์เพราะภาษาเป็นเครื่องมือที่ทำให้เกิดความเข้าใจ เป็นสิ่งบ่งบอกถึงเอกลักษณ์และเผ่าพันธุ์มนุษย์ ภาษาไทยเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการที่จะนำไปสู่การติดต่อสื่อสาร การศึกษาหาความรู้และการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากชนรุ่นหนึ่งไปอีกรุ่นหนึ่งอีกทั้งยังเป็นวัฒนธรรมที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความเป็นเอกภาพของชาติไทย ดังนั้นการเรียนวิชาภาษาไทยจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญที่สุดสำหรับคนไทยที่จะต้องเอาใจใส่ฝึกฝนให้สามารถใช้ทักษะภาษาไทยได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่วเพราะนอกจากเราจะใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารแล้วยังใช้เป็นพื้นฐานประกอบการเรียนวิชาอื่นๆ อีก จากความสำคัญดังกล่าวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จึงได้กำหนดควิสัยทัศน์ มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ภาษาไทยประกอบด้วย สาระการเรียนรู้ด้านการฟัง การดูและการพูด สาระหลักการใช้ภาษา สาระวรรณคดีและสาระวรรณกรรมซึ่งจัดให้ตามสมควรแล้ว เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ มีนิสัยรักการอ่าน การเขียนแสวงหาความรู้ ชื่นชมในวรรณคดีและวรรณกรรม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีวิสัยทัศน์ โลกทัศน์ที่กว้างไกลและลึกซึ้ง ควบเรียนการสอนภาษาไทยที่ดีนั้น ผู้เรียนควรมีทักษะทางภาษา ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะและประสบการณ์ทางภาษาให้มาก จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทางภาษาไปใช้ในชีวิตประจำวัน ครูต้องมีบทบาทในการฝึกฝนให้ผู้เรียนรู้จักคิดแก้ปัญหาและสร้างบรรยากาศความรู้ด้วยตนเอง

ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่มีความซับซ้อนและค่อนข้างยากเพราะในการสื่อสารด้วยการเขียนนั้น ผู้เขียนต้องมีความรู้ มีความคิดและประสบการณ์ต่าง ๆ ไว้มาก แล้วจึงค้นกรองความรู้ที่ได้รับนั้นแสดงออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อสื่อความหมายให้ประจักษ์ (กรมวิชาการ, 2542, 26) การเขียนเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันซึ่งต้องอาศัยตัวอักษรและสัญลักษณ์ต่าง ๆ นำมาร้อยเรียงเพื่อบรรยายความรู้ลึกลับคิด ความต้องการรวมทั้งข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นอย่างชัดเจน (กล้า สหชาติโกสินทร์, 2545, 51)

ในปัจจุบันการเขียนนับว่าเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์อย่างยิ่ง เพราะการเขียนเป็นเครื่องมือที่จะใช้บันทึกหรือถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ การเขียนจึงจำเป็นจะต้องอาศัยความรู้พื้นฐานจากทักษะการฟัง การดูและการอ่านซึ่งจะช่วยให้ผู้เขียนมีความรู้พื้นฐานมีข้อมูลและประสบการณ์เพียงพอที่จะนำมาเขียนเรื่องราวต่าง ๆ ได้ดังปรารถนา การสอนเขียนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการเขียนอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ปัญหาสำคัญอยู่ที่การขาดความรู้และประสบการณ์ ความช่างสังเกต ความคิด การใช้ภาษาและขาดการฝึกฝนแม้ว่าผู้เขียนจะมีพื้นฐานของการเป็นผู้เขียน

ที่ดีดังกล่าวแล้วทั้งหมดแต่ถ้าไม่ริเริ่มที่จะเขียนหรือฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอก็คงไม่อาจเป็นผู้เขียนที่ดีได้ เพราะการฝึกฝนย่อมช่วยเพิ่มพูนทักษะการเขียนให้ดีขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งนับได้ว่าการเขียนเพื่อพัฒนา งานเขียนหรือเป็นการใช้กระบวนการเขียนพัฒนางานเขียน ทั้งยังเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการเขียนอีกด้วย การฝึกฝนการคิดสร้างสรรค์ให้แก่นักเรียนเป็นสิ่งทำได้ค่อนข้างยาก โดยเฉพาะทักษะการเขียนสร้างสรรค์ประเภทเรียงความ จึงเป็นหน้าที่ของครูภาษาไทยที่จะต้องคิดหาวิธีการสอนและ เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพเพื่อฝึกฝนทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียน เพราะผลงานด้านการ เขียนเรียงความของนักเรียนคือการแสดงความคิดสร้างสรรค์ในการใช้ภาษา

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในปัจจุบันมีปัญหามากโดยเฉพาะเรื่อง การเขียนเรียงความ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้กำหนดให้มีเรื่องการเขียนเรียงความไว้ทุก ระดับชั้น ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ที่มีปัญหาด้านการเขียนจะไม่ชอบกิจกรรมนี้ซึ่งจะเห็นได้จากการ มอบงานการเขียนเรียงความในโอกาสต่าง ๆ ที่โรงเรียนมอบหมายให้นักเรียนรับผิดชอบจะมีนักเรียน สนใจและรับผิดชอบเขียนเรียงความไม่มากนัก ด้วยเหตุที่การเขียนเรียงความเป็นเรื่องยากและต้องใช้ เวลาในการฝึกฝนเป็นอันมากจึงทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายและรู้สึกเหมือนว่าการเขียนเรียงความ เป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นต้องเรียน ขณะเดียวกันผู้สอนก็เกิดความท้อแท้ที่จะเกี่ยวข้องให้ผู้เรียนรู้สึกรักและ ชอบทั้ง ๆ ที่การเขียนเรียงความเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานสำคัญของการใช้ภาษาเขียนในชีวิตประจำวัน แต่พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีทักษะพื้นฐาน ด้านการเขียนยังไม่ดีเท่าที่ควร จึงไม่สามารถเลือกสรร ถ้อยคำและนำเอาความคิดสร้างสรรค์มาใช้ในการเขียน จึงทำให้งานเขียนขาดประสิทธิภาพ สื่อความ ไม่เข้าใจ ขาดความคิดพิจารณาและจดจำคำผิดไปใช้ทำให้เกิดความผิดพลาดซึ่งถือว่าเป็นการทำลาย ภาษา

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนโนน เจริญพิทยาคม ได้ประสบปัญหาลักษณะดังกล่าวข้างต้นจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่เป็น ประจำและจากการสอนเกี่ยวกับการเขียนเรียงความในหลาย ๆ ครั้ง ที่ผ่านมามพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ ขาดทักษะการเขียนเรียงความ ทำให้การเขียนเรียงความเหมือนรายงานธรรมดา ผู้วิจัยจึงได้คิด หาวิธีแก้ไขดังกล่าว และมีความสนใจพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความของผู้เรียนด้วยแบบฝึกทักษะ การเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า มีความน่าสนใจกว่า การเขียนเรียงความ ธรรมดา เนื่องจากเรียงความธรรมดาจะเน้นทักษะเขียนและทักษะการใช้ภาษาโดยตรงอาจทำให้ ผู้เรียนอาจเกิดการเบื่อหน่ายและไม่อยากทำกิจกรรม ส่วนการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด นอกจากนอกจากผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะการเขียนและการใช้ภาษาแล้วยังจะได้รับความเพลิดเพลินจาก การใช้จินตนาการสร้างแผนที่ความคิดอีกด้วย

การสร้างแผนที่ความคิด (Mind Map) มีหลายรูปแบบ เช่น แบบผังความคิดรวบยอด แบบใยแมงมุม แบบแผนผังรูปร่างกลมทึบเหลี่ยม แบบผังวงจร แบบก้างปลา แบบแผนผัง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสองกลุ่มและแบบตารางเปรียบเทียบ (วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2542, 19)

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกวิธีการสร้างแผนที่ความคิดแบบใยแมงมุมมาใช้ในแบบฝึกทักษะการเขียน เรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ความคิดอย่างเป็นขั้นตอนโดยการแยกแยะ ความคิดหลักและความคิดรองของเรื่องที่เขียน ผู้เรียนจะได้ใช้ความคิดของตนเองอย่างเต็มที่ในการ แยกความคิดเพื่อชี้ให้เห็นความสำคัญที่มีต่อหัวเรื่องหลักที่ใช้ในการเขียน นอกจากนี้ผู้เรียนยังเกิด ความสนุกสนานกับการใช้จินตนาการตกแต่งภาพและรูปแบบของแผนที่ความคิดเชื่อมโยงสู่เรื่องที่ เขียน ผู้เรียนยังจะได้รับความเพลิดเพลินกับเรื่องที่เขียนและได้ฝึกฝนการใช้ความคิดและทักษะการ เขียนไปในตัว ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนพบแนวทางในการเรียนรู้เกิดความสนใจและปรับเปลี่ยน พฤติกรรมของตนเองในการพัฒนาทักษะการเขียนและการศึกษาหาความรู้สาขาวิชาต่าง ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโนนเจริญ พัทธาคมอำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรีเขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 5 ห้อง จำนวนทั้งสิ้น 186 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรีเขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 40 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากเป็น นักเรียนที่ผู้วิจัยรับผิดชอบสอนและเป็นครูที่ปรึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการในการวิจัย

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด จำนวน 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 เป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ฉบับที่ 2 ข้อสอบแบบอัตนัย 1 ข้อ โดยให้นักเรียนเขียนเรียงความ 1 เรื่อง

2. แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย ท32101 เรื่อง การเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 8 แผน เวลา 15 ชั่วโมง

3. แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด และแบบประเมินผลงาน จำนวน 8 ชุด

4. แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งระดับความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 15 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเขียนเรียงความ ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและเทคนิคการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แบบอิงเกณฑ์จากหนังสือการวิจัยเบื้องต้นของบุญชม ศรีสะอาด (2532, 50-65) วิเคราะห์แผนการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้และสร้างแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกให้ครอบคลุมเนื้อหาจำนวน 20 ข้อ และแบบทดสอบอัตนัย 1 ข้อ เสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและนำมาปรับปรุงแก้ไข นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ตรวจสอบค่าความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้โดยใช้วิธีการของ โรวีนลลี (Rovinelli) และแฮมเบิลตัน (R.K. Hambleton) (สมนึก กัททิษณี, 2546, 220) นำแบบทดสอบที่ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาไปปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง ก่อนนำแบบทดสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือกไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 40 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อทดสอบหาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกรายข้อตามวิธีของเบรนนัน (Brennan) (บุญชม ศรีสะอาด 2532, 87-89) คัดเลือกข้อสอบเฉพาะข้อที่มีค่าความยาก ตั้งแต่ 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้วิธีของ (Carver) (บุญชม ศรีสะอาด, 2532, 92) นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วไปใช้ทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่าง

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเขียนเรียงความ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ศึกษาโครงสร้างเวลาเรียน การวัดผลประเมินผล กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทยช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (กระทรวงศึกษาธิการ 2545, 1-34) วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้ สร้างแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 8 แผน เวลา 15 ชั่วโมง นำเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งที่ 1

สาระ จุดประสงค์ กิจกรรมและการประเมินผลแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข เสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ตรวจสอบอีกครั้ง ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมเรื่องเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดและแบบประเมินผลงานการเขียน ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ โครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย การวัดผลประเมินผล (กระทรวงศึกษาธิการ 2544, 1-34) วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้จากเอกสารหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (กรมวิชาการ 2544, 223-256) ศึกษาวิธีสร้างแบบฝึกจากเอกสารการค้นคว้าวิจัยของบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ศึกษาตัวอย่างการสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความจากหนังสือ (กรองทอง จิรเดชากุล, 2548) ศึกษาการสร้างแผนที่ความคิด จากเอกสารหนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดเสนอคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง นำแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดไปปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมได้ตรวจสอบด้านเนื้อหาและการวัดผลประเมินผล ปรับปรุงแก้ไขและทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม อำเภอบ้านกรวดจังหวัดบุรีรัมย์ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยทำการทดลองครั้งที่ 1 กับนักเรียนเก่งปานกลาง อ่อน แบบ 1:1 ครั้งที่สองทดลองกับนักเรียนกลุ่มเล็กจำนวน 9 คน ครั้งที่ 3 ทดลองกับนักเรียนกลุ่มใหญ่ 40 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดก่อนนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การสร้างแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามวัดความพึงพอใจ กำหนดกรอบและคำถามในการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สร้างแบบสอบถามวัดความพึงพอใจตามขั้นตอน นำเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ตรวจสอบความสอดคล้องในด้านเนื้อหา ภาษาและการวัดผลประเมินผล นำแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปใช้จริง เกณฑ์การให้คะแนนความพึงพอใจและการแปลความหมายยึดหลักการของบุญชม ศรีสะอาด (2532,99)

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pre-Test Post-test Design (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2536, 248-249) เป็นการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเดี่ยวแต่มีการวัดผลก่อนเรียนและหลังเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ทดสอบความรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ซึ่งเป็นนักเรียนกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลอง (Pretest) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
2. ใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สอนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนเอง
3. เมื่อสอนจบบทเรียน นักเรียนทำแบบฝึกครบ 8 ชุด เวลา 15 ชั่วโมงแล้ว ทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ฉบับเดิม
4. สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด โดยใช้แบบสอบถามวัดความพึงพอใจ

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ใช้เวลา 15 ชั่วโมง ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการทดลอง โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ (สมนึก กัททิชณี, 2546, 220) หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2, แผนการจัดการเรียนรู้, แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทาง, แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะ หาค่าอำนาจจำแนกและค่าความยากของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้วิธีของ Brannan หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ใช้วิธีของ Carver การทดสอบสมมติฐาน t-test ของแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และทดสอบสมมติฐานร้อยละของนักเรียนที่มีความพึงพอใจระดับมาก นำผลที่ได้จากการทดลองไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543, 163)

ข้อเสนอแนะ

1. นักเรียนควรได้ฝึกทักษะการเขียนด้วยตนเองบ่อย ๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญและมีนิสัยรักการเขียน
2. การที่นักเรียนจะเขียนเรียงความได้ดี ต้องมีข้อมูลในการเขียนซึ่งครูต้องช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและการค้นคว้าควบคู่กันไป
3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยนำวิธีการของการเขียนเรียงความไปบูรณาการกับวิชาอื่น เพื่อพัฒนาความรู้และประสบการณ์

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2538). การเรียนการสอนภาษาไทย ปัญหาและแนวทางแก้ไข.

กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.

—. (2542). การวางแผนการเรียนการสอนสื่อและกระบวนการ. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.

—. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.

—. (2545). คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทย, เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.

—. คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.

กรองทอง จิระเชชากุล. (2548). แบบฝึกการเขียนเรียงความเชิงวิเคราะห์วิจารณ์. กรุงเทพฯ :

ธารอักษร.

กัลยา สหชาติโกสีย์. (2545). สัมฤทธิ์มาตรฐานภาษาไทย 2 ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3.

กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

ชัยสิทธิ์ เถลิงมีประเสริฐ. (2544). สถิติเพื่อนักบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพฯ : บริษัทชิรฟิล์ม
และไซเท็กซ์จำกัด.

ชูศรี วงศ์ตันนะ. (2546). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : เนรมิตการพิมพ์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2532). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

เผชิญ กิจระการ. (2544). การวิจัยและทฤษฎีเทคโนโลยีการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม :
ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
สุวีริยาสาส์น.